

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

GORICA

Sijajen uspeh deželne uprave pri javnih dohodkih.

(Konec.)

Davščina na pivo.

Najprej je bila dovolila vlada 1 K 70 vin. davščine na hektoliter piva; deželnozborski sklep in vsi ukrepi deželnega odbora, da bi vlada dovolila davščino 3 K 40 vin., ki jo je smela uvajati dežela istrska, so bili brezuspešni.

Pobiranje deželne davščine na pivo se je bilo dalo v zakup proti zakupnini 40.678 kron leta 1903. in 46.200 kron leta 1904.

Deželna uprava pa se je odločila tudi v tem slučaju, da opusti zakupe in da organizuje pobiranje v lastni režiji.

Novembra meseca je bil naročil deželni odbor deželnemu računskemu ravnatelju, naj se poda v Solnograd in v Linc, kjer naj proučuje praktično poslovanje pobiranja davščine na pivo in naj se bavi tudi s kontrolo nad použitkom piva v občinah, kajti deželnemu odboru je bilo mnogo na tem ležeče, da olajša občinam pobiranje dotičnih občinskih davščin na pivo.

Zajedno je dobil deželni odbor stika z deželnimi odbori kranjskim, koroškim, istrskim, češkim, moravskim, nižjeavstrijskim in štajerskim v namen, da bi prejemal redno naznanila o v našo deželo izvoženem pivu.

Na podlagi predlogov računskega ravnatelja se je sestavil ukaz v svrhu, da se uredi pobiranje deželne davščine na pivo z ozirom tudi na nalične občinske davščine; ta ukaz se je odposlal c. kr. namestništvu.

Pri deželni blagajni se je organizovalo poslovanje, ki se tiče deželne davščine na pivo, odprl se je poseben račun pri c. kr. poštni blagajni in so se odposlali javnim prevoznim podjetjem, dotičnim postajam in agencijam v deželi, zalagateljem piva in občinskim uradom pouki o napovedovanju odpošiljatev in prejemov piva.

Ko je Njegovo Veličanstvo cesar dne 21. decembra 1904. potrdil deželni zakon o deželni davščini na pivo (ki ga je bil votiral deželni zbor v svoji seji z dne 6. oktobra 1904.) in ko se je ta razglasil skupno z izvršilnim ukazom, je bil deželni odbor že imenoval tudi opravnike in preglednika za pobiranje deželne davščine, in nova deželna naprava je mogla s 1. januarjem 1905. že poslovati.

V istem letu je dala deželna davščina na pivo, ki jo je bil pobiral deželni odbor v lastni režiji, (dasi je bila odmerjena z 1 K 70 vin., kakor leta 1904.) 86.888 kron dohodka, torej 40.688 kron več nego leta 1904.

Od leta 1906. nadalje je dovolila vlada naši deželi, da sme pobirati davščino 4 K od hektolitra piva.

Deželna uprava je imela sledeče dohodke:

leta 1906.	kron 163.580—
„ 1907.	„ 181.348—
„ 1908.	„ 162.452—

Od pobiranja davščine na pivo po deželnih organih nima koristi le dežela kot taka, ampak tudi občine, ki jih velika večina pobira dotične občinske davščine na pivo v lastni režiji; njih or-

gane podpirajo namreč na naličen ukaz deželnega odbora v vsem deželni upravni, ki jim dajejo potrebna navodila, ki so jim potrebna za opravljanje njih službe.

S sedanjim stanjem zadeve o pobiranju užitnine in davščine na pivo se je napravil velik korak na poti proti gospodarski povzdigi dežele in občin; prva kakor druge zamorejo sedaj, ko je ttrjen „nervus rerum“, z manjšim trudom in z manjšimi sredstvi izvrševati številne javnokoristne ukrepe, ki se nanje prejšnja leta radi pomanjkanja sredstev ni moglo misliti.

Turški sultan odstavljen.

Kar je bilo pričakovati, to se je zgodilo v torek popoldne: Turški sultan Abdul Hamid je odstavljen, a na njegovo mesto postavljen njegov brat Rešad, ki si je nadel ime Mehmed V. Uže v zadnji številki smo poročali, da so bili Mladoturki siti sedanjega sultana. Vedeli so, kako krivično vlada in kako tiransko neusmiljeno je postopal z vsakim, ki ni trobil v njegov rog. Mladoturkov se je zelo bal. In da se jih je bal, kaže tudi to, da je na njih odločen nastop dovolil ustavo, kateri je bil iz celega srca nasproten, kajti videl je v naprej, da pod ustavnim življenjem ne bo mogoče tako samooblastno prazniti državne blagajne, počenjati stvari, ki ne delajo časti vladarju in da ustavno življenje posveti v temne kote raznih sultanovih mogočnejev, ki so sesali iz ljudstva kri kolikor so mogli.

Zanimivo je vedeti tudi, kako se je sultan obnašal, ko so mu zastopniki parlamenta naznanili, da je odstavljen. V torek je prišla deputacija k njemu, in eden odposlancev mu je rekel: „Narod te je odstavil“. Sultan je bil pri teh besedah preplašen in se bal za svoje življenje, a eden odposlancev mu je dejal: Osmanski narod je velikodušen, ne bo ti storil žalega. Sultan je odgovoril: „Vladal sem 32 let — kolikokrat se življenje obljubi, a se potem človek premisli“, a eden mu je spet odgovoril: „Narod te varuje“. — Koj na to je zadonel 101 strel iz topov, ki so naznanjali premembo na prestolu. Ljudstvo je pozdravljalo novega sultana Rešada in mu prirerjalo ovacije, ko se je popoldne peljal v Stambul. — Sicer novi sultan ne bo imel skoro nobene moči, in bo imel le naslov vladarja, kajti vladali bodo pravzaprav Mladoturki. —

Sultana so odvedli v Solun. V noči od srede na četrtek in sicer ob 11. uri je prišel k sultanu neki general in mu naznanil, da mora zapustiti palačo in se podati koj v Solun. Sultan se je nekaj časa branil in rekel, naj ga pustijo, da umrje tu, kjer se je rodil. Konečno pa se je vendarle udal in na tihoma so ga odveli na postajo. Spremljalo ga je par častnikov, 16 orožnikov in 10 njegovih žen, ki so se vlaka vstrašile, kajti njim je železnica neznana, ker žive od mladih let v haremu. Okoli 2. ure po polnoči je vlak odšel proti Solunu. Mladoturki so ga spravili v Solun vsled tega, da ne bo mogel več spletkariti proti njim.

V Adani in okolici neprestane more kristjane. V neki cerkvi, ki so jo zažgali, je zgorelo 100 protestantovskih misijon-

narjev. V adanski okolici so požgali pet vasi. Pomorili so tekom zadnjih treh tednov v adanski okoli 25.000 oseb. Tudi v Kasabu so se pripetili veliki izgredi. V Satakil je odplula francoska križarica. Pobegnilo je v Beirut 500 Armencev.

Politični pregled.

Državni zbor.

V torek je zopet začel delovati državni zbor. Seja je bila otvorjena okoli 11. ure. Radikalni Čehi so vsprejeli ministerskega predsednika barona Bienertha in ministra za zunanje reči Haerdta, ko sta vstopila v zbornico s „pfuj“-klici. Zbornični predsednik se je v toplih besedah spominjal umrlega poslanca Kafana. Prečitane so bile došle vloge, med njimi tudi dopis ministerstva za notranje reči, tičoč se aretiranja nekaterih socialnih poslancev na Dunaju o priliki nekih demonstracij, ki se je odstopil imunitetnemu odseku in sicer proti volji socialnih demokratov, ki so zahtevali, da se ta dopis izroči ustavnemu odseku. Pri ti priliki so tudi socialni demokratje zagrozili ministru Haerdtu. Seja je bila nato za nekaj časa prekinjena in ob 1. uri popoldne zopet otvorjena. Prvi je dobil besedo ministerski predsednik barona Bienerth, ki je imel daljši govor o zunanjem in notranjem političnim položaju. Rekel je, da je bosansko vprašanje rešeno in da se je posrečilo ohraniti mir, na čemur se je zahvaliti miroljubnosti vladarjevi. Povzdigoval je nato na vse pretege odločno in dosledno postopanje ministra za zunanje zadeve barona Aerenthala v tem vprašanju. Pohvalil je Nemčijo, ki je trdno stala ob strani Avstrije ter povdarjal moč in izurjenost naše in nemške armade, ki je imponirala celi Evropi ter doprinesla dokaz, da je zveza, v kateri se nahaja sedaj naša država najboljše jamstvo za nadaljno ohranitev miru. Dogodki v Turčiji ne dajejo nobenega povoda za umeševanje naše države in je le želja naša, da se Turčija modernizira ter se ojači kot samostojna država. Ministerski predsednik je nato rekel, da Avstrija ne goji do Srbije in Črnogore nikake mrznje, pač pa simpatije ter izrazil nado, da se trgovinska pogodba s Srbijo kmalu ugodno reši četudi ne brez vsakih žrtv za našo državo, koje žrtve nam bodo pa veliko manj škodile, nego nam bi škodovala vojska. Nato je ministerski predsednik konstatiral patrijotizem avstrijskih narodov, ki se je pokazal v najlepši luči v zadnjih kritičnih časih. Državna potreba je, da se v naši državi vgladijo jezikovna nasprotstva. Da je to mogoče, dokazala je sprava med Hrvati in Italijani v Dalmaciji. Zakaj bi se tudi na Češkem ne dosegla taka sprava. Govornik je zavračal očitjanje, češ, da je vlada nasprotna Čehom. Ministerski predsednik je omenjal važno vprašanje zavarovanja za starost in onemoglost kakor tudi zboljšanje gmočnega stanja deželnih financ in obžaluje, da pogajanja o bančnem vprašanju niso doslej dovedla do nikakega rezultata.

Konečno izjavi govornik, da so zadnji dogodki dokazali, da je naša monarhija evropska potreba in da je potrebna za vzdrževanje evropskega ravnotežja. V zadnjih 6 mesecih smo vrgli prvi od sebe vso malodušnost. Vlogo države, ki se trudi za cilje drugih,

mi odločno odklanjamo. Videli smo, kako malenkostne so notranje težkoče, kadar zadoni klic po branitvi skupnih interesov države. Videli smo, s kako sigurnostjo je delal naš izborni vojaški aparat in s kako občudovanja vrednim samozatajevanjem je ljudstvo prevzelo nase težko breme vojnih priprav. Vzvišeni nauk iz te internacionalne krize je, da naša monarhija živi! Zbornica je razpravljala potem maloruski nujni predlog za razdelitev gališkega deželnega ministerstva. V razpravo je posegel tudi ministerski predsednik, ki se je izjavil proti predlogu, ki bi bil le v stanju motiti prijateljsko razmerje med obema gališkima plemenoma. Seja je bila nato zaključena.

V seji od srede je finančni minister Bilinski utemeljeval svoje predloge o uredbi davka za pivo, o zvišanju davka na žganje in o saniranju državnih financ. Potem je zbornica nadaljevala in končala razpravo o nujnem predlogu rusinskih poslancev glede odprave ministra rojaka za Poljsko oziroma glede deljenja tega ministerstva za Poljake in Rusine posebej. Predlog je bil odklonjen.

Jezikovne naredbe za Dalmacijo od cesarja potrjene.

Cesar je jezikovne naredbe za Dalmacijo potrdil. Zato se nemudoma razglase v deželnem zakoniku.

Cesar v Budimpešti.

Cesar se v torek s posebnim dvornim vlakom odpelje v Budimpešto, da poizkuša razvozljati ogrsko krizo. Sprejemal bo v ta namen od srede dalje ogrske politike.

Bozanska agrarna in komercionelna banka sankcionirana.

V drž. zbor. je veliko razburjenje, ker je cesar sancijoniral ustanovitev privatne agrarne in komercionalne banke za Bosno. Banka prične takoj meseca maja poslovati. Ker so poslanci popolnoma na nejasnem, ako so bili pri tem podjetju avstrijski interesi dovolj varovani in ako ne na nameravajo samo Mđjari pridobiti vpliva na to banko, so včeraj razne stranke sklenile, zahtevati od vlade natančnih pojasnil.

Demisija ogrskega ministerstva.

Uradni listi priobčuje v četrtek demisijo ogrskega ministerstva. Cesar je demisijo sprejel in odločil, da sedanje ministerstvo do nove njegove odločitve ostane v službi.

Dopisi.

Iz Dol. Vrtojbe. (Politika in gospodarstvo.) — Mi izrabljamo v polnem obsegu svoje politične talente. Minulo soboto nam je „prifural“ naš urednik „Km. glasa“ samega prevzv. vodjo kmečke banke iz Gorice, da smo v njega samega navzočnosti si ustanovili prepotrebno vinarsko zadrugo in zadržno štacuno jestvin.

V naši mali velepolitični občini imamo 7 že poprej ustanovljenih društev. A pogrešali smo še navedeni dve. Akoravno smo že vse vino naše občine popili, bo delovala vin. zadruga pa na papirju. Ravno tako potrebna je tudi zadržna štacuna jestvin, ker imamo komaj na vsakih 40 družin eno tako štacuno že ustanovljeno. Zato smo siljeni še eno si ustanoviti. V pritličju obč. hiše je konsumna štacuna, v prvem

nadstrop. bo pa združna — da bodeta lahko oba poslovodje skupaj kvartala.

V jeseni nam namerava naš urednik „Km. glasa“ napraviti še hranilnico, ker naša društva in zasebniki ne vedo kam z denarom. Goriški denarni zavodi se izgovarjajo, da ne morejo več sprejemati naših vlog — ker jih nimamo. Le za obresti nas derejo.

Tudi naše politično kmetovanje in gospodarstvo nam donša neizmernih dohodkov. Živine redimo le na polovico, in gnojijo nam vrabci našo zemljo, ker mi nismo tako zatelebami kakor Štanjgrežanje in Šempeterci, kateri se mučijo cele noči z vozarenjem gnojil iz mesta — pa še denar izdajajo za gnojila. Lani nas je sicer „fratalo“, da smo imeli veliko manj krompirja in še ta droben v primeri z drugimi občinami. Toda i temu hočemo priti v okom letos. Naš agrarni vodja je je pogruntal, češ, da našega politično drobnega krompirja ne bomo prodajali na kilo — m a r v e č n a š t e v i l o, in sicer še dražje — češ, da se prej skuha — in da nima kosti. Ba

Mi delamo z glavo pod spretnim vodstvom našega agrarnega voditelja. Tu ima vsaka hiša po 2—3 odbornike, enega predsednika, denarničarja ali urednika. Zato pa imamo vsega, karkoli poželimo. Le denarja pogrešamo. Tega imajo drugi. Ko bi nas vse druge občine posnemale v politiki, to bi bil pravi — mizarere — pardon — „m i ž e r j a“.

Konečno mi je še pohvaliti vodjo kmečke banke, ki nas je počastil s svojim posetom. Njega je namreč naša politična ambrozija tako navdušila, da bi bil kmalu mačko — „vikal“. Ako ne bo kmečka banka vspevala pod njega vodstvom, ni je več pomoči!

Oerovo. — Minolo nedeljo nam je priredilo naše „Kat. sl. izobraževalno društvo“ veselico. Udeležba je bila povoljna. Ljudstvo je bilo zadovoljno s proizvajanjem programnih točk. Petje, igre, deklamacije so bile izvedene tako, da moremo biti zadovoljni in gledati z veseljem v prihodnost našega društva. — Veselico drugi velikonočni praznik so prišli naši „izobraženi“ liberalni agrarci motiti in so tudi marsikaterega odvrnili od veselice. To pot pa se niso upali zraven. Po končani veselici se je razvila lepa prosta zabava med petjem dveh pevskih zborov in sviranjem tamburašev iz Kronberga. Iskrena hvala Kronberžanom za njih lepo petje in tamburanje. Enako hvala našemu vrlemu društvu, da nam je priredilo lepo veselico. **O p a z o v a l e c.**

Darovi.

Za Gregorčičev Dom“

je prijelo naše upravništvo: Jos. Pavlica, župan v Rihenbergu 5 K.

Domače in razne vesti.

Blagoslovljenje „S. Gregorčičevega Doma“ se je vršilo danes jutraj. Stavbo je blagoslovil mons. Jos. Pavletič, stolni župnik ob asstenci treh čč. oo. kapucinov. Pred blagoslovljenjem je bila sv. maša v cerkvi sv. Antona, katere se je udeležila mladina „S. D.“ z učiteljskim osebjem, ki se je po sv. maši podala v procesiji skozi „S. Gregorčičev Dom na dvorišče „S. D.“, kjer sta se blagoslovila kipa sv. Jožefa in sv. Alojzija, katera sta se postavila v vežo in l. nadstr. „S. Greg. Doma“. Na dvorišču „S. D.“, kjer se je zbrala odlična gopoda, od katere naj omenimo dež. predsednika v p. visokor. g. barona Winklerja, visokor. g. dvor. svetnika grofa Attensa, šolskega svetnika g. Križniča, okr. šol. nadz. g. Finšgerja, g. prof. Berbuča, veleč. g. dr. Hil Zorna, veleč. g. prof. dr. Kosa itd., je imel nagovor mons. Pavletič, v katerem je omenjal pomen današnje slavnosti. Rekel je, da je nova šolska stavba sad ljubezni do slovenske šolske mladine v Gorici onega moža, katerega me nosi, in onega, ki je duša slovenskega šolstva v Gorici, predsednika „S. D.“ dr. Antona Gregorčiča. Anton Gregorčič je izpolnil kar je

S. Gregorčič srčno želel. Ponosni smemo biti na stavbo, ki bo pričala našim poznim rodovom o delavnosti onih mož, ki z očetovsko ljubeznijo skrbijo za izobrazbo našega mladega slovenskega naraščaja. Polagal je na srce otrokom vzgledno življenje in posnemanje svetnikov sv. Jožefa in sv. Alojzija, katerih kipa sta se ravnokar blagoslovila, in zvestobo do slovenskega naroda.

Za preč. g. Pavletičem so zapele učenske obrtne šole pesem sv. Alojzija. Nato je govoril šolski svetnik g. Štefan Križnič. Govoril je o ljubezni S. Gregorčiča do „Šolskega D.“, in ker so rodoljubi poznali Simona, da mu je nad vse pri srcu prava izobrazba naše slovenske mladine, so zgradili njemu v spomin ponosni: „S. Gregorčičev Dom“. In ta se je zgradil razmeroma prav v kratkem času. Pred dobrim letom ni bilo ne duha ne sluha o tej stavbi, danes pa stoji kot ponos goriškega slovenstva. Kdo bi rekel, ko se je pred 10 leti „S. D.“ zgradil, da se zgradi že za 10 let „S. Gregorčičev Dom“. In zgradil se je in sicer: kakor se je zgradil „S. D.“ v spomin 50-letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Fr. J. I. tako se je zgradil „S. Gregorčičev Dom“ v spomin 60-letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja, vladarja, ki je nam pravi oče! In oba doma sta se gradila pod vodstvom našega Antona Gregorčiča. Kako lepo naključje! Priporočivši mladini lepo, vzgledno vedenje in marljivo učenje, ki je potrebno k vsestranski izobrazbi, pozval je navzoče, naj zakličejo našemu presv. cesarju Fr. Jos. I. trikratni živio, kar se je navdušeno zgodilo.

Nato so gojenke dekliške obrtne šole zapele cesarsko himno, katero je pela tudi ostala šolska mladina. Nato je nastopila gojenka obrtne šole Arigler, ki je prav lepo deklamovala S. Gregorčičevo pesem Naš dom gradimo, nakar so gojenke zapele še pesem „Na tujih tleh“ in slednjič Greg. „Šolskodomski mladini“, katero je uglasbil pesnikov prijatelj, župnik Aljaž. In ta prelepa slavnost je bila končana. Gospodje, ki so slavnosti prisostvovali, so si ogledali krasno zgradbo ter so se o njej in slavnosti prepohvalno izrazili.

Na slov. oddelku deželne kmetijske šole je bil izpit za dijake prvega tečaja dne 27. t. m. od 3. do 5. ure popoldne, za one drugega tečaja pa dne 28. t. m. od 9. do 11. ure predpoludne. Pri obeh izpitih je bil navzoč razen prizadetega osebja deželnega odbora tudi g. vladni svetnik Fröhaufer kot zastopnik vlade, katera podpira — četudi z malim prispevkom to šolo. Izpita drugega tečaja udeležili so se vrhutega še štirje deželni poslanci slov. kluba. V prvem tečaju je bilo 22, v drugem 18 dijakov pri izpitu. V obče so naredili v obeh tečajih dijaki na poslušalce prav ugoden utis toliko glede znanja in odgovarjanja na različna vprašanja, kakor tudi glede vedenja. Sploh se mora priznati, da so fantje prav inteligentni in da so dobro izkoristili čas, ki je teoretičnemu in praktičnemu pouku odmerjen. Priznati se mora pa tudi, da so učitelji, nameščeni na tem zavodu, spolnili resno in v polni meri svojo dolžnost ter se trudili, častno rešiti dano jim nalogo. Vidi se, da bo rodil novi sistem na kmetijski šoli za deželo obilo dobrega sadu, ako ostanejo učitelji na tem potu, po katerem so hodili do sedaj. Deželni odbornik Berbuč je imel lep nagovor na učenje in jih bodril k modernem kmetijskem napredku, ki je posebno danes potreben, ko mora kmet na vse načine gledati, kako bi iz zemlje več izprešal. — Na italijanskem oddelku je bil izpit za prvoletnike v sredo 27. t. m. predpoludne, za drugoletnike pa v četrtek 28. t. m. popoldne. Kakor čujemo, so bili tudi tam vspehi zelo povoljni. Sicer nam je objubljen poročilo o tem tečaju in sploh o deželni kmetijski šoli. ki se je temeljito reorganizirala zadnja leta, kar bo le v korist našim kmečkim sinovom, ki obiskujejo to šolo, in poneso marsikateri koristen nauk domov med sosede.

Občni zbor „Slovenskega sirotišča“ bo v četrtek dne 13. maja ob 11. uri predpoludne v prostorih gostilne „Central“. Dnevni red: 1. Potrditev računov. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Po pravilih (§ 7) imajo ustanovniki in podpiratelji, ki darujejo zavodu najmanj 10 K vsako leto, pravico udeleževati se rednih in izrednih občnih zborov in pri njih glasovati.

„Piccolo“ in slovenska trobojnica. — „Piccolo“ od včeraj se jezi zaradi tega, ker so fantje iz Brd prišli k vojaškemu naboru v Kormin, ki se je vršil te dni, s slovensko trobojnico, in pravi, da bi se moralo korminsko županstvo zganiti, da bi se ta provokacija slovenskih mladeničev preprečila. „Nič bi ne rekli, pravi „Piccolo“, da bi prišli slov. mladeniči s slovensko zastavo („Piccolo“ imenuje našo zastavo „bandiera russa“) v kako slovensko občino; da pa se upajo v ž njo v Kormin, to je preveč!“ „Piccolo“ bodi povedano, da se da temu kmalu odpomoči, namreč takole: Zahteva naj, naj se vrši vojaški nabor za slovenski del Brd v kaki slovenski briski občini. Slovenski fantje bodo zadovoljni. Ne vemo pa, če bodo zadovoljni korminski laški gostilničarji, kateri potočijo v času nabora mnogo vina in prodajo mnogo jedi našim fantom. Najbrže bi se korminski laški gostilničarji lepo zahvalili „Piccolu“ za tako „uslugo“ in bi mu svetovali, naj bode le miren, kajti videti bandiero russo je vendar lepše kot pa imeti prazne žepe. — Sicer pa „Piccolo“ naj nikar ne piše o italijanskem Korminu! Mari ne žive Korminci od naših Bricev? Koliko denarja znosijo Brici v Kormin v laške žepe! To naj pove „Piccolo“, ne pa se spodikati nad „bandiero russo“.

Imenovanje in premeščenje v železniški službi. — Postajenačelnikom v Ajdovščini je imenovan g. Hinko Rebolj, dosedaj pristav in računovodja c. kr. državnih železnic v Kranju. — Odpravnik na kolodvoru južne železnice g. Josip Cijan iz Vrtojbe je prestavljen v Jordani pri Opatiji kot postajenačelnik.

A. Gabršček je zopet napadla njegova stara bolezen megalomanija. V svoji veledomišljavosti je mož dekretiral, da mu mora dr. Gregorčič v današnji št. „Gorice“ odgovoriti. Gabrščekov sedanji anormalni dušni stan se razvidi že iz te-le njegove trditve: „Meni ni bilo treba ne dobrega imena ne zaupanja, ker sem obojega imel nad svojo potrebo“.

Zato rečemo za danes, ne zaradi njega, ampak zaradi občinstva, da je res, kar smo povedali o darovanem denarju; popravljamo pa svojo notico, da dr. Gr. ni daroval A. Gabrščeku 600 kron, ampak 300 gld., ker o tistem času še nismo imeli v Avstriji kronske veljave.

1. maj. — Danes zjutraj ob 5. uri je priredila vojaška godba, kakor vsako leto, obhod po mestu. Delavstvo je imelo ob 2. uri popoldne shod na Telovadnem trgu. Za slovenske delavce je govoril dr. Tuma, za laške pa Pagnini. Potem so se podali v restavracijo „Steinfeld“, kjer plešejo in po svoje trošijo denar. Peli bodo laško in slovensko. — Trgovine so popoldne zaprte. — Tramvajski vozovi so z zelenjem in cveticami okrašeni, enako drugi vozovi in konji imajo male znake zelenja na sebi.

Ricmanjska zadeva definitivno rešena. — Kakor čitamo v listih, je ricmanjsko cerkveno vprašanje konečno definitivno rešeno. Občinski zastop v Dolini je imel minuli četrtek sejo, v kateri se je vse potrebno sklenilo, da se je spor med občino in cerkveno oblastjo poravnal.

Zakaj naj se učijo Italijani slovenskega jezika. — Tržaški dopisnik Faidutti-jevega lista „Eco“ piše: Z znanjem slovenskega jezika se Italijani lahko polastijo vseh državnih služb. V Trstu je 1/3 finančnih paznikov slovenske narodnosti. Mnogo Slovanov je tudi v poštni in policijski službi ter pri drugih uradih. Ti uslužbenci so prišli k nam s trehuhom za kruhom (a vivere), in potučičujejo (snazionalizzano) naše de-

žele. Mi moramo te gospode, če že ne zapoditi (cacciare), vsaj z Italijani nadomestiti, ko hitro se kaka služba izprazni.

Tako piše glasilo laških zaveznikov naših slov. liberalcev! Pozabilo je menda popolnoma Kristov nauk: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

„Kaj pa je tebe treba bilo?“ — G. Č., predsednik tuk. Čitalnice, še ne more mirovati. Zdaj se je zatekel v „Sočo“, kamor seveda po svojem **sedanjem** mišljenju spada. Njemu še sedaj ni prišlo do razuma, da je bilo vse naše novejšo pisanje o Čitalnici defenzivno; potegnili smo se za svoje izstople čitalniške somišljenike, ker jih je „Soča“ psovala, ker niso hoteli poljubiti njene šibe, ki jih je osem let kot čitalničarje tepla. Temu dejstvu nasproti pa trdi g. Č., da imamo namen škodovati Čitalnici, in da si je on štel v dolžnost, popraviti „neresnične Čitalnice se tikajoče trditve“. Če tudi je že star, vendar ima še bujno domišljijo. Da, da, skušal je „popravljati“, a mi smo njegove „poprave“ kar po vrsti ovrgli. Pa ustavimo se nekoliko pri „dolžnosti“, katero je še le zdaj iztaknil! Kako nedolžno (če tudi resnično) je to, kar smo mi napisali o **sedanjih** čitalničnih razmerah nasproti golidam gnojnice, katero je izlivala „Soča“ na Čitalnico, in katere finejše cvetke smo zadnjič ponudili g. Č-u! In to se je godilo tudi v letih, ko je g. Č. predsedoval Čitalnici! **Kje je hranil „goklic“? Zakaj je takrat molčal?** — Odgovorimo mi: Takrat bi bil s svojo „dolžnostjo“ in svojim „poklicem“ hkratu zagovarjal ga M., ki je bil po delovanju duša Čitalnice. Tega pa ni hotel, ker mu je bil g. M. že nekaj časa „trn v peti“ in to iz privatnih vzrokov, katerih tu ne navedemo. Zdaj seveda se pojma „M.“ in „Čitalnica“ ne krijeta več, in g. Č. je našel priliko zadovoljiti svojo mržnjo do g-a M. s tem, da je naenkrat iztaknil svojo predsedniško „dolžnost“. In kdor si s te strani ogleda najnovejšo „umotvoro“ g-a Č-ja, najde v njih ubogo malo „zagovarjanja“ Čitalnice, a temveč udrihanja po osebi g-a M.

Strast je g-a Č-ja tako, oslepila, da se je v „Edinosti“ kar naravnost obrnil na g-a M., kot pisca dotičnih notic, katere se pišejo v našem uredništvu! V „Soči“ pa že nekoliko retirira in pravi, da je g. M. „vsaj informator“ naših vesti. Čudno! Ali misli g. Č., da mi časnikarski uredniki sami vse vemo, da se nam ni treba informirati in da nismo mi odgovorni zato, kar pišemo, ampak naši informatorji? In ali se niso čitalnične zadeve vedno razpravljale tudi v zasebnih pogovorih? Ali niso vedeli za delovanje v Čitalnici odborniki, pevci, pevke? Kako se drzne torej g. Č. izmed tolikega števila le enemu podtikati vse? In pa na tako surov način: „... le g. M., ki pa ni več član Čitalnice, je zmožen netaktnosti, vtikati svoj nos v delovanje **sedanjega** čitalničnega odbora“. S tem je gosp. Č. razkril svojo osebno mržnjo in zajedno nerodno oprekel samemu sebi. Ker ni g. M. več član Čitalnice in mu niso znane „sedanje čitalnične razmere“, nas torej on ni mogel informirati. Kaj maha torej g. Č. po zraku!

Grdi izbruh strastne osebne mržnje do g. M. je dejstvo, da očita g. Č. megalomanijo g-u M. kot bivšemu čitalničnemu pevovodji. Tako piše zdaj tisti Č., ki je kot čit. predsednik prejšnjih let g-a M. ponovno hvalil kot požrtvovalnega pevovodjo in naddvajsetletnega najpridnejšega in najvestnejšega čitalničnega odbornika. S tem si daje g. Č. o svojem značaju najjasnejše spričevalo. Možu, ki se je nad dvajset let žrtvoval za Čitalnico, kakor se ni in ne bo nikdo drugi, ki je žrtvoval Čitalnici tudi po osem ur na teden samo za petje, katero je bilo izključno na njegovih ramah; možu, kateri ni opešal niti takrat, ko so mu začela od liberalnega pevškega društva polena leteti pod noge kateri je dobro vedel, da se sam ne more meriti z društvom, za katerim je

stala cela lib. stranka in katero je tudi bogato podpirala z denarom; možu, ki je vstrajal na svojem mestu, ker si je štel to v dolžnost kot odbornik, če tudi je vedel, da ga pričakuje iz liberalnega tabora le grom in strela, . . . takemu možu očitati megalomanijo, je že gola perfidnost. Mi bi želeli, da bi imela slovenska društva prav mnogo takih megalomanov, ker bi bolje uspevala in manje trošila. Da pa zavežemo g. u. Č. ju jezik, mu dajemo to-le naznanje: Predsednik pev. društva dr. T. je g. M., od leta 1901 pričeni, ponovno vabil v svoje društvo. Če bi bil imel g. M. le trohico megalomanije, bi bil pograbil po tej priliki, ali on ni tega storil. In par dni potem, ko so naši prepustili Čitalnico Gab-u, je vabil dr. T. g. M. zopet in izjavil, da bi bilo umestno, da bi goriški pevci proslavili mnogoletno pevsko delovanje g. M. In ta je tudi to ponudbo z zahvalo odklonil. — Zdaj naj nam pove g. Č., ali je tako ravnanje megalomanija? Ali ni temveč g. Č. zakrivil grdo obrekovanje, ki je tem grše, ker prihaja od starega izobraženega moža, ki se niti ne sramuje kaj takega podpisati!! (Pride še.)

Slovensko gledališče v Gorici. — V soboto, dne 1. maja se uprizori prekrasna tragedija iz dijaškega življenja „Red iz npravnosti“ od Adolfa Schayerja, ki je dosegla na nemških odrih velikanske uspehe in ki nekoliko spominja na „Vzgojitelja Lanovca“, ki je Goričanom že dobro znan. Delo je zanimivo, ker natančno ilustruje razmere med stariši in otroci, ter med šolo in dijaštvom. Doma zelo sovraženi petošolec Feliks Uller dobi slab red iz npravnosti, ker je baje roko dvignil na svojega profesorja in radi prevelike bojazni, da ga bo njegov strogi oče zopet neusmiljeno pretepal, skoči iz okna svojega podstrešnega stanovanja ter se ubije. Glavno ulogo dijaka Feliks Ullera igra g. Nučič, nesrečno njegovo mater gdč. Winterova, strogega, krutega očeta g. Danilo, simpatičnega Feliksovega zagovornika, suplenta Waldricha g. Iličič in intrigantskega profesorja Hänglerja g. Bohuslav. Večje vloge imajo tudi ga Bukšekova, gdč. Thalerjeva, dgč. Kavcka, ga. Iličičeva, ki debutira v naivni vlogi Hane na engagement in gg. Povhe, Križaj, Molek in Habič. — Opozarjamo na to zanimivo novost vse ljubitelje prave umetnosti, zlasti pa stariše, odgojitelje otrok in dijaštvo.

V nedeljo, dne 2. maja bo poslovilna predstava izborna burka „Ugrabljene Sabinke“ od F. in P. Schönthana, ki je znana po svojih dovtipih in svoji zabavnosti. Zlasti tragikomična figura šmirenskega gledališkega ravnatelja Štrizeja, ki je glavna oseba v igri, je nad vse originalna. Dejanje burke je veselo, smešno in zabavno. Občinstvo se mora dosita nasmejati. Štrizeja igra g. Povhe. Večje vloge igrajo gg. Danilo, Nučič, Iličič, Molek in izmed dam, gdč. Winterova, gdč. Thalerjeva, ga. Bukšekova in gdč. Kavcka.

Slovensko gledališče. — V torek, 27. t. m. zvečer je šel čez deske našega odra mojsterski igrokaz „Nepošteni“ (I disonesti), ki mu je avtor Gerolamo Rovetta in ki ga je ital. vlada l. 1893 kot najbolj uspelega odlikovala s prvim častnim darilom.

Teor tega pretresljivega igrokaza se zrcati v trpkih besedah, ki jih Karlo Moretti koncem zadnjega dejanja poln obupa govori svoji ženi Elizi — ob enem strašen memento današnji „odlični“ družbi!: „Pošten moraš biti, ako imej srce; pošten moraš biti, ako imej pogum; pošten moraš biti, ako naj ljubiš. A jaz — jaz sem tat in strahopetec in ti si tista, ti, ti edina, ki si me spravila tako daleč! Zato se poberi!“

V igrokazu je z neodoljivo tragiko predočeno, kako tisto moderno življenje nad razmere s strogo neobhodnostjo pelje — v propast rodbinske sreče, ki ji je poštena skromnost edino solidna podlaga.

Igralo se je večinoma jako dobro, deloma izborno. Res mojsterske tipe pa sta s svojo igro kreirala gca. Winterova (Eliza) in g. Nučič (Moretti). Gca. Kavcka je prav dobro interpretovala duševno bol nesrečne gospe de Fornaris, gca. Thalerjeva (Tereza) in gospa Bukšekova (Kamila) ste bili kot hišni prav srčkani; osobito je prva pogodila tisto prešerno jezičnost mladega dekleta. Danilo rone (Sigismond) je bil markanten, istotako Molekov hišnik in Križajev Serafino. G. Povhe (Orlandi) je govoril pre naglo, da ga mestoma ni bilo razumeti; jako primerna pa je bila njegova maska.

Gledališče je bilo precej dobro obiskano in v celem se zdi, da vsebujejo za oni del občinstva, ki zahaja oziroma ne zahaja! v parter, resne igre več privlačne moči. Tudi migljaj za intendanco!

Tisti in tiste pa, ki jim tiče, naj blagovolijo upoštevati, da naredi sila mučen utis ono neslano hihitanje v docela resni igri!

Oskrumba svetega kraja. — Pred par dnevi so nekateri Italijani izvršili čin, ki je stroge kazni vreden. Blizu Doline pri Trstu v vasici Socerba se nahaja v votlini kapnik. V tej votlini je postavljen mali oltar s kipom sv. Socerba in vsako leto se obhaja ta dan večja cerkvena slovesnost tam. Pred par dnevi, kakor omenjeno, so se italijanski zlikovci podali v votlino, razbili mnogo kapnikov in onečastili oltar sv. Socerba ter jo naglo pobrisali. Vse to se je zgodilo po dnevu. Tak čin ne dela časti 2000-letni laški kulturi!

Nova kolonijalna trgovina, katero sta otvorila brata Anderwald v hiši „Centralne posojilnice“ je tako urejena in z blagom tako založena, da more postreči vsaki družini, uradniški ali delavski. Opozarjamo posebno uradniške družine, ki jemljejo blago na mesečno odplačevanje, da poskusijo v Anderwaldov trgovini. Enako tudi raznim zavodom priporočamo trgovino Anderwaldovo.

Nova železniška postaja na državni železnici se je danes otvorila v Št. Petru pri Gorici za osebni in prtljažni promet.

Postaja je bila okrašena s slovenskimi in cesarskimi zastavami.

Velik požar na Razdrtem na Vipavskem. — Dne 27. t. m. je nastal velikanski ogenj na Razdrtem. Ogenj je bil grozovit. V štirih urah je vpelil 14 gospodarskih polopij. Škoda se ceni na 65.000 K. Pogorelo je tudi nekaj živali. V nekem poslopju se je nahajala tudi 86-letna ženica, na katero se je spomnil g. kurat in v družbi z orožnikom sta iz plamena potegnili starko iz sobice potem so sta izrula z debelim drogom železno omrežje na oknu. Orožnik je skočil v sobico in g. kurat je v naročje prejel starko potem, ko mu jo je orožnik podal skozi okno ter nesel na varno. — Usmiljena srca se prosijo, da priskočijo na pomoč pogorelcem. Darove je pošiljati na županstvo ali na kuratni urad na Razdrtem.

Priloga. — Današnji številk je priložen vozni red, katerega je izdal v imenu „Krojaške zadruge“ g. Teodor Hribar.

Obrtno-nad. šola za zidarje v Renčah ima slovesni sklep šol. leta 1908/9 dne 2. maja ob 3. uri pop. v šolski dvorani. Ob tej priliki so razstavljeni izdelki učencev. Prijatelji šolstva so uljudno vabljeni vdeležiti se sklepa ter ogledati si razstavo.

„Divaška jama“ bo v nedeljo 2. maja t. l. čarobno razsvetljena z acetyleno lučjo od 4. ure popol. do 7. ure zvečer ob vsakem vremenu. Vstopnina znaša 1 K za osebo. Jama je oddaljena 15 minut od železniške postaje Divača.

Lovsko in strelsko društvo za Goriško naznanja svojim udom, da pričnejo vaje v streljanju od 1. maja t. l. naprej redno ob sredah in sobotah od 6.—10. ure zvečer na kegljišču hotela pri „Zlatem Jelenu“.

Krojaška zadruga GORICA.

Za poletni čas

so ravnokar došle razne v velikanski izbiri krasne novosti

MODNEGA BLAGA

za ženske in moške obleke, zephyr za bluze in moške srajce, barve so garantirane.

V zalogi ima tudi rumberško in šlezijško platno, namizne prte, serviete, brisalke, žepne robce, blago za neveste, za hotele in restavracije itd.

Vabim vse P. N. odjemalce najspostljivejše v našo trgovino.

Prepričali se bodo, da je naša tvrdka

P R V A

ne le po kakovosti blaga, ampak da smo tudi neprekosljivi kar se tiče

dobrega ukusa.

Zagotavljam Vas točne in solidne — postrežbe in nizkih cen. —

Zato prosim, da si ogledate našo novo trgovino in zalogo.

Z odličnim spoštovanjem

udani

Teodor Hribar.

Kinematograf Salon Central.

Vidno od 1. do 9. maja.

PROGRAM:

Razburkano morje. — Tepec v Alpah. — Gospod de Montmorency. — Musikant norec. — Pripovedke babice. — Prenesrečenci na morju. — Medved na stopnicah. — Ljulika se ne da zatreti.

Nepriznane znižane cene!

Predstave ob delavnikih ob 6, 7, in 8 uri zvečer. V nedeljo predpoldne ob 11 uri predp., popoldne ob 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Grand Elektro Bioskop Central.

V soboto 1. maja ob 8. uri zvečer

veliki „Eleph Hlife“ večer združen z vojaškim koncertom pri katerem svira orkester pešpolka št. 47. iz Gorice.

Program izbran in času primeren.

Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pyljenjskim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Cene zmerne.

Obleke

po najnovjšem modernem kroju za deklice manjše in odrasle, za dame in gospode dobe se v

Grazer Kaufhaus, Graz

Jakominiplatz 14
(v svoji lastni prodajalnici.)

Ta trgovina je prve vrste za konfekcijsko blago, za perilo in za platneno blago, za pletenine in za obutev.

Ilustrovani ceniki se dobivajo zastonj in franco.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica della Croce št. 8 (poprej v Kopačevi hiši).

se toplo priporoča za vsa stavbena in garanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek, naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnice za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. poprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

Oho

veni vidi vici!

Ponovljena in povečena trgovina svetovno znanih čevljev in klobukov trdke

J. Medved Gorica

je otvorena v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“.

Ocenjevanje omenjenih premetov prepusti trdka onim ki se jih poslužujejo že od početka, kar daje dovolj garancije da bode podjetje vsestransko napredovalo.

Kdor želi biti dobro postrežen poslužuje naj še novega podjetja

„OHO“

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezn sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Gramofone in govoreče automate

v 11 različnih modelih prvega družinskega aparata, močno donečega avtoin kojih elegantnost in dopresiglevala, ter kojih brezna sploh znano, ponuja po

vste, ko so vsi od najcenejpa do naj enksnrioznega mata, izdelke prve vrste seči glas in jako je nepogrešno funkcioniranje je najnižjih cenah priljubljena

trdka „Landstrasser Grammophon - Versandhaus“

WIEN, III, Thomasplatz N.o 8.

Glavni zastopnik za goriško in okolico je

J. BATJEL v Gorici, Via Duomo šte. 3.

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela. Izgotovljeno pohištvo lastnega izdelka priprosto in fino se dobi pri

Anton Černigoj - Gorica.

Tržaška ulica 18.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec v Podgori

na voglu železniškega mosta (na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Poprava in komisijka zaloga dvo-koles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilni

ter vsakovrstne plošče, zastopnik automatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. — Stara dvokolesa se emajlirajo poceni z ognjem pri

BATJEL-U

GORICA Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slovenski ceniki franco.

Pijanosti ni več.

Uzorec tega čudeznega izdelka „COZA“ se pošlje brezplačno.

More se dati v kavi, v mleku, v pivu, v vinu ali v jedilih ne da bi pivca to zapazil. Prašek „COZA“ učinkuje čudovito, tako, da se pivcu pristudi alkohol in vse alkoholne in močne pijače. Ta prašek deluje tako mirno in rotovo, da mu ga smejo dati žena, sestra ali hči dotičnika, ne da bi on zapazil, kaj je resnično provzročilo njegovo zdravljenje.

Prašek „COZA“ je prinesel mir v tisočere družine, je rešil ogromno oseb sramote in ponižanja, da iz takih oseb je celo napravil čvrste, močne in vsakega dela zmožne ljudi. Ta prašek je že marsikatera mladeniča spravil nazaj na pravo pot sreče ter je podaljšal za mnogo let življenje mnogim osebam. Zavod, ki poseduje ta čudodelni prašek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo knjigo s 1500 zahvalam, in en vzorec. Dopolnjuje se v nemškem jeziku. Zajamčeno je, da je prašek popolnoma neškodljiv.

COZA ISTITUTE 62, Chancery Lane London 257 (Anglija)
Na pisma je djeti znakno 25, na dopisnice za 10 stotink

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korju, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega lunta. Testenine iz tvornice Znidarčič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Stavbena trdka

Znidarčič & Stepančič

Gorica.

Tržaška ulica številka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič.